DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.606 CZWARTEK 9.GRUDNIA 1943 r. ROK IV.

ANGLOSASKIE ROZMOWY Z TURCJA.

Wczoraj ogłoszono urzędowo,że w Kairze odbyła się konferencja między prez.Roose - veltem,premierem Churchillem i prez.Turcji-Innönü z udziałem min.Edena.Saracoglu i --- Harry Hopkinsa. Konferencja trwała trzy dni t.j.sobotę,niedzielę i poniedziałek. Prezydent Turcji wziął w niej udział na serdeczne zaproszenie Wielkiej Brytanii,USA i Ro - sji. Konferencja stanowi świadectwo mocy -- sojuszu Turcji z Wielką Brytanią oraz przyjaźni z USA i Rosją. Dokonano przeglądu sytuacji światowej oraz polityki zamierzonej-po wojnie przez wymienione państwa. Zbada - nie problemu wykazało jedność Wielkiej Brytanii,USA i Turcji w poglądach na sytuację-światową. Wyniki narad są nader pożyteczne-i owocne. Prezydentowi Turcji towarzyszyli-ambasadorowie Anglii,USA i Rosji. W ważniejszych naradach uczestniczyli delegaci so -- wieccy. Rzecznik turecki oświadczył na konferencji prasowej,że Turcja jest bezpośre - dnio zainteresowana sytuacją na Bałkanach,-gdyż sama jest państwem bałkańskim. Turcja-postępowała zawsze zgodnie z zasadami Karty Atlantyckiej.

Komentator radia przypomina,że po konferencji w Casablanca Churchill udał się do Adana na konferencję z prezydentem Turcji.-Wszyscy komentatorzy stwierdzili wówczas,że W.Brytania i Turcja mają wspólne interesy w odniesieniu do Europy południowo-wschodniej i do Rosji. Min.Eden miał dużo do powiedzenia swemu tureckiemu koledze po konferencji trzech mocarstw w Moskwie. Prasa londyńska-wstrzymuje się od szczegółowych komentarzy-na temat konferencji. "Times" podnoszą,że - Turcja zawsze była wierna przymierzu,a przetrwanie w neutralności w najcięższych dla - Anglii chwilach oddała jej ogromne usługi . Turcja zawsze wypowiadała się za pokojem - nie przystępując do osi nawet w czasie największego powodzenia Niemiec. Dziennik ---- zwraca uwagę,że choć konferencja odbyła się między Anglosasami a Turcją,to jednak w naradach brał udział i rząd rosyjski. Turcja-stanowi czynnik stabilizacji na Bliskim --- Wschodzie ze względu na jej kluczowe poło - żenie. Deklaracja trzech mocarstw w spra - wie Iranu kładzie kres wątpliwościom na -- temat postawy Rosji względem Turcji.Daily-Telegraph pisze,że Turcja jest zainteresowana w tem,by zachować wpływy wśród państw bałkańskich i nie może pozostać obojętna - na sprawy świata arabskiego. Brytyjski sekretarz stanu,omawiając konferencję w Te - heranie i obawy żywione względem niej ---- przez mniejsze narody,które nie były na -- niej reprezentowane,podkreśla ich bezzasadność. Wielkie mocarstwa bowiem nietylko - pragną współpracy wszystkich narodów,ale - jej niezbędnie potrzebują do realizacji -- zamierzeń i planów jakich podjęły się wy - konać.

Prezydent Turcji wrócił do Ankary i - bezzwłocznie zwołał na narady gabinet tu - recki. Będzie również przemawiał na nad -- zwyczajnym posiedzeniu tureckiego parlamentu. Min.Eden odbył w Kairze rozmowy z --- królami Grecji i Jugosławii oraz z premierami tych państw. Sowiecki przedstawiciel-komisji śródziemnomorskiej Wyszyński odbył narady z ambasadorem Rosji w Turcji. Kon - ferencja z prezydentem Turcji wzbudziła -- szczególne zainteresowanie zwłaszcza w Bułgarii,Węgrzech i Rumunii. W poniedziałek - ambasador niemiecki odbył jednogodzinną -- konferencję z premierem tureckim. Premier-bułgarski odbył konferencję z posłem tureckim. Rząd bułgarski mianował nowego attache wojskowego w Moskwie,a rząd rosyjski - nowego attache w Sofii. Donoszą,że bułgarski parlament ma się zebrać na nadzwyczajnym posiedzeniu. Podobnie i węgierski parlament ma odbyć nadzwyczajne narady.

POLSKA A KONFERENCJA W TEHERANIE.

Premier Mikołajczyk z okazji ogłoszenia deklaracji trzech mocarstw złożył na - stępujące oświadczenie imieniem Rządu Polskiego : "Polska - która pierwsza rozpo - częła kroki wojenne i która największe z - powodu wojny ponosi cierpienia,z utęsknieniem oczekuje chwili zwycięstwa i pokoju.-Dlatego też z największą radością przyjęła ogłoszenie deklaracji konferencji teherań-

skiej,na której uzgodniono ze strony---- trzech mocarstw plan strategiczny. Porozumienie to zwiastuje nam rychłe zakończenie wojny i trwały pokój. Zapewnienia deklaracji,że pokój ten będzie oparty nie - na supremacji potężnych,ale na współpracy wszystkich narodów wielkich i małych w -- walce z tyranią,uciskiem i nietolerańcją, odbył się żywym echem w sercu każdego Polaka. Z prawdziwą radością przyjęła również Polska deklarację o poręczeniu niepodległości i nienaruszalności granic Iranu. Uznanie wkładu jaki ten kraj włożył - do wspólnej sprawy jest znamienne i słuszne. Z niemniejszą radością przyjęliśmy do wiadomości oświadczenie,że Japonia musi zwrócić Chinom zrabowane terytoria. -- Pokój trwały nie może być oparty na rabunku ziem obcych. Zastosowanie tego punktu widzenia względem wszystkich innych państw dałoby jaknajlepsze wyniki i ono tylko -- może zapewnić światu trwały pokój".

Londyński "Dziennik Polski" pisze : "Angielskie komentarze nie pozwalają na - wysnucie wniosków co do zasadniczych decyzyj konferencji teherańskiej. Pewnem -- jest jednak,że ogólny wynik rozmów stanowi pełne porozumienie zarówno odnośnie -- spraw politycznych jak i wojskowych. ---- W kwestiach politycznych postanowiono --- współpracować przyjaźnie z wielkimi i małymi narodami,zagwarantowano im integralność państwową,ale zastrzeżono możliwość interwencji na wypadek,gdyby układ wewnętrznych stosunków danego państwa zagrażał wolności innego narodu. Powzięto postanowienia współpracy ze wszystkimi narodami, które myślą i sercem dążą do zniszczenia i usunięcia tyranii z oblicza świata"

NA FRONTACH.

WSCHOD.- Walki na wielką skalę rozgrywają się w kolanie Dniepru na zachód i południowy zachód od Kremeńczuga oraz na zachód od Kijowa. Rosjanie wbili klin między Kremeńczugiem a Czerkasami,oskrzydlając Znamenkę od północy. Odzyskano tu 16 miejscowości. Na zachód od Kijowa Rosjanie musieli wycofać się na nowe pozycje - pod Czerniakowem wobec przewagi Niemców , którzy rzucili liczne formacje czołgów i artylerii,nie bacząc na straty. W nocy -- doniesiono o zdobyciu Nowaja Praga - 10 - km.od Znamenki. W drugim miejscu Rosjanie oddaleni są od tej bazy tylko o 4 km.

POŁUDNIE.- V armia zdobyła szczyty - Monte Cannione i Monte Maggiore oraz osiedla położone na północnych stokach,panujące nad drogą Capua-Rzym. VIII armia - sforsowała rzekę Moro,odpierając 3 kontrataki wroga.

RÓŻNE WIADOMOSCI.

- Stalin oświadczył w Teheranie,że sojusznicy produkują teraz 16.500 samolotów miesięcznie t.j.6 razy więcej od Niemiec.-
- Niemcy donieśli o deportowaniu do obozów koncentracyjnych 1.600 studentów z - Oslo. W Budapeszcie odbyła się manifestacja z powodu tych wypadków,policja nie interweniowała.
- Prez.Roosevelt wydał zarządzenie ---- przyspieszenia budowy barek desantowych, - dając im pierwszeństwo nawet przed samolotami. Dziś już 20.000 zakładów buduje barki desantowe.
- Prezydent Finlandii Ryti w swej mowie na temat wojny uznał przemożne siły aliantów. Stwierdził zarazem,że Rosja jest dziś największą siłą militarną a USA gospodarczą. Finlandia prowadzi uciążliwą wojnę, - pragnąc pokoju. Nigdy jednak nie może się zgodzić tak jak i inne mniejsze państwa na bezwarunkową kapitulację przed Rosją.
- We Włoszech Niemcy aresztowali 60.000 Żydów i skonfiskowali ich majątki. Papież wniósł z tego powodu ostry protest na ręce ambasadora Niemiec przy Watykanie.
- Minister stanu Law w odpowiedzi na --- interpelację odnośnie stosunku Anglii do - komunistycznego Komitetu Wyzwolenia w Jugosławii oświadczył,że W.Brytania popierazawsze te siły,które prowadzą walkę z Niemcami. Jeśli popierą oddziały Tito to dla - tego,że wykazują większą działalność niż - wojska gen.Michajłowicza. Anglia stoi jednam niewzruszenie na stanowisku,że Jugosławia tylko sama zadecydować może o formie - rządu i ustroju państwa.
- Rząd jugosłowiański ogłosił,że oddziały Tito popierane są wyłącznie przez komunistów,będących w ogromnej mniejszości i - nie znajdują sympatii w społeczeństwie jugosłowiańskim. Gen.Michajłowicz wydał rozkaz do wszystkich oddziałów zbrojnych, by podporządkowały się jego dowództwu.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz.6.30 rano.

- Konferencja teherańska wywołała ----- wzrost napięcia wewnętrznego w państwach - bałkańskich.
- Stosunki między Szwecją a Niemcami uległy dalszemu zaostrzeniu. Prasa szwedzka domaga się energicznego wystąpienia rządu wobec Niemiec oraz utrzymania stanowiska - wniesionego protestu.

NA FUNDUSZ PRASY : Cichy-50,Gacek-40,Miglanc -20,Tajniak-20,Baron Bimber-100,Szach-50,-- Most-20,Krawatka-50,Ira-40,Słońce-30,Stanisław-20,Wicuś-10,Nieboskowska-50,Boruta-20, Beczka-20 zł.

WALKA PODZIEMNA.

W dniu 23.8.43 w Siedlcach zastrzelono agentkę gestapo Halinę Danutę Grabowską, a w dniu 27.9.43 w Garwolinie -za znęcanie się nad uwięzionymi - b.sierżanta Gemerka - Jakóba,komendanta karnego obozu pracy.

We wrześniu br.oddziały Sił Zbrojnych w Kraju wykonały szereg uderzeń na strażnice na okupacyjnej granicy G.G. Zniszczono - lub opanowano przejściowo 5 strażnic i zdobyto broń. Straty Niemców wyniosły około -- 2o zabitych i wielu rannych.

W ramach prowadzonej w dalszym ciągu - akcji odwetowej za podjętą przez gestapo -- nową falę barbarzyńskiego terroru,rozbito w dniu 22.11.43 pod Szymanowem niemiecki pociąg pospieszny Warszawa-Berlin. Straty --- Niemców wyniosły ok.loo zabitych i rannych. Całkowita przerwa w ruchu trwała 9 godzin.-

W dniu 18.nm.zastrzelono w Izabelinie k.Warszawy 2 konfidentów gestapo,którzy zadenuncjowali Niemcom pewną ilość Polaków. - Tego samego dnia dokonano zamachu na Zycha, który wskazał Niemcom ludzi przechowujących broń. Żych ranny zdołał zbiec,jego żona i - córka zginęły od kul. Zagroda została spalona.

NA POLSKIM POMORZU.

Dławiona polskość Pomorza mimo niesłabnącego systemu kontrolnego i represyjnego raz po raz ujawania się już to normalnymi - objawami swego niezaprzeczonego żywiołowego istnienia,już to w dramatycznych formach -- protestu i samoobrony. Centra miast rozbrzmiewają językiem niemieckim,bo są zamieszkałe niemal wyłącznie przez miejscowych i napływowych Niemców;przedmieścia jednak i - boczne ulice stanowią nadal wyłączną domenę wpływów polskich. Tu panuje niepodzielnie - język polski i dopiero na widok nieznajomego przechodnia głosy te milkną lub cichną.- W powiatach przylegających do Prus Wschodnich nie stosuje się nawet tych ostrożności. Ludność mówi tam ciągle po polsku i bez obawy i nikt jej tego za złe nie bierze. -- Na Kaszubach język polski został wyklęty. - Kaszubi używają więc gwary kaszubskiej.Słyszy się powszechnie i wszędzie,półwyspu helskiego nie wyłączając,w ten sposób jest --- wilk syty i koza cała. Niemcy mają złudzenie,że wytępili język polski,a Kaszubi niemówią po niemiecku - obie strony są więc -- zadowolone. Dużo krzywdzących wiadomości o Kaszubach krążyło i krąży nadal w Polsce -- centralnej. Echa tych wieści docierają na - Kaszuby i budzą rozgoryczenie wśród tego -- ludu,który na przekór złym plotkom wykazał bardzo wysoki poziom świadomości narodowej. Właśnie na Kaszubach największy procent -- ludności odmówił podpisania narodowej listy niemieckiej. W szeregu wypadków całe -- wsie gramialnie odmawiały podpisu. Oczywiście jak wszędzie tak i tam część ludności podpisała listę. Trzeba jednak w imię prawdy podkreślić,że nawet z oficjalnych wypowiedzi niemieckich wynika,iż właśnie na Kaszubach ściąga się z wpisanych na listę najwięcej kar za nie branie udziału w pracach,zebraniach i ćwiczeniach. To bierne - nieposłuszeństwo jest bardzo wymowne. I jeszcze raz Kaszuby będą przodowały Pomorzu.

W konsekwencji podpisania listy spadła na ludność polską pobór wojskowy. Niema -- mowy o ukrywaniu się. Pozostała więc albo służba wojskowa albo ucieczka w lasy. Dezercja przybrała bardzo poważne rozmiary - na Kaszubach największe. W niektórych ---- okręgach zdezerterowało 25% poborowych. --- Schronienia udzieliła puszcza Tucholska. - Powstały oddziały,które zdobywszy broń umocniły się i czekają na chwilę sposobną.- Renegaci zostali usunięci poza nawias polskiego społeczeństwa. Kiedy w kościołach - zakazano języka polskiego i polskich pieśni,w Bydgoszczy księża przetłumaczyli polskie pieśni kościelne na łacinę i aż do -- zakazu kościół bydgoski rozbrzmiewał łacińskimi słowami pieśni melodii polskich.

Ewakuacja Niemiec zachodnich i Berlina wzmocniła żywioł niemiecki na Pomorzu i reszcie ziem zachodnich. Jest to prawdziwa wędrówka ludów. Cierpią na tym Polacy,którzy swoje domy muszą opuszczać na rzecz -- przybyszów. Niemcy miejscowi odnoszą się - niechętnie do nowoprzybyłych rodaków. Są - oni rozsadnikami defetyzmu i panikarskich nastrojów. Duży napływ nowej ludności odbił się również negatywnie na aprowizacji Polaków.

O stosunku ludności niemieckiej do -- Polaków świadczy następujący fakt : na zebraniu akuszerek niemieckich 9.8.br. przewodnicząca Margarette Janke z Gdańska wzywała swe koleżanki po fachu do opieszałości i niedbalstwa przy porodach matek-Polek. "Jeśli skutkiem tego nastąpi śmierć matki lub dziecka - nic nie szkodzi,gdyż Polacy muszą być wytępieni".

" ROSJA CZESCIA AZJI - WIELKA BRYTANIA CZESCIA EUROPY ".

Negatywne stanowisko Rosji sowieckiej wobec planu konfederacji państw środkowo - europejskich - wykazywane w artykułach ---

urzędówek sowieckich i chęcią zawierania - sojuszów z poszczególnymi państwami - jak ostatnio Czechosłowacją - spotkało się z - ostrą krytyką Anglii i USA. Sfery urzędowe w sposób dyplomatyczny, prasa otwarcie zdezawuowały grę Moskwy. Wśród tych głosów na czoło wysuwa się artykuł londyńskiego --- "Obserwera", wpływowego organu konserwatystów, którego opinia na politycznej giełdzie angielskiej ma duży ciężar gatunkowy. Ze - stanowiskiem tego tygodnika liczyć się muszą gabinety innych państw, jest on bowiem wyrazicielem poglądów czynników decydujących o polityce imperium brytyjskiego. -

W odpowiedzi na artykuł "Izwiestii", "Obserwer" na czołowym miejscu zamieścił - artykuł, precyzujący stanowisko Londynu wobec projektów federacyjnych. "Polityka rosyjska - pisze Obserwer - sprzeciwia się - zbyt pospiesznemu i prawdopodobnie sztucznemu łączeniu małych państw w ugrupowania, planowane na podstawie teorii. Zdaniem --- "Izwiestii" małe państwa będą potrzebowały pewnego czasu na ustalenie swych związków. Nie zachodzi prawdopodobnie potrzeba - --- oświadcza tygodnik - ponownego stwierdze - nia, że polityka brytyjska zdąża od lat w - kierunku przeciwnym. Bałkanizacja Europy - Środkowej, powstała w wyniku decyzji z 1919 roku była źródłem braku stałości i bezpieczeństwa nietylko dla nieszczęsnej ludności niedawno stworzonych zbyt małych państw, lecz dla całej Europy, a w rezultacie dla - świata. Od początku wypowiadaliśmy się na rzecz nowego połączenia tych przez historię związanych i gospodarczo od siebie dzisiaj zależnych obszarów. Rozbite kraje --- Europy środkowej, które w ciągu stuleci --- dzięki swemu związkowi stanowiły źródło --- stałości Europy, zostały w latach 1938 - 41 z łatwością połknięte. Jeśli dobrowolnie - lub wbrew woli stały się satelitami Niemiec, było to w równej mierze skutkiem winy twórców pokoju z 1919 roku jak i obecnych rządów. Słusznie premier Churchill oświadczył, że naszym dążeniem jest pozwolenie -- tym narodom znalezienia drogi powrotu do - form stałości. "Izwiestia" uważają, że nie powinny być one zwolnione od odpowiedzialności za udział w zbrodniach Hitlera i --- Mussoliniego. Są to poważne i znaczne różnice zdań ... Mówiąc dalej o obawach narodów europejskich przed bałkanizacją starego kontynentu, co równałoby się zmniejsze - niu ich wpływu na tok spraw międzynarodowych, Obserwer sięga do sedna zagadnienia - stwierdza bowiem, że "Rosja będąca częścią Azji może być zdolna do przyjęcia takiego stanu rzeczy, Wielka Brytania natomiast będąca częścią Europy, nie jest do tego zdolna. Byłoby niebezpiecznem, gdyby w czasie - rozmów na najwyższym szczeblu, jakie mogą - dojść do skutku w wyniku konferencji moskiewskiej nasze życiowe interesy w związku ze stabilizacją i zjednoczeniem Europy zostały poświęcone zrozumiałemu pragnieniu - utrzymania serdecznego porozumienia z naturalnym sprzymierzeńcem rosyjskim - pisze bez ogródek Obserwer i stwierdza, że "nasze stosunki z Europą są niemniej ważne od --- stosunków z Rosją. Sojusz brytyjsko-rosyjski może nam dać zwycięstwo w wojnie, ale harmonijne stosunki z Europą mogą nam zapewnić pokój. Tę harmonię możemy uzyskać - tylko wtedy, jeżeli okażemy się godnymi zaufania powiernikami tej Europy, która dziś mówić nie może. Rosjanie - kończy Obserwer - byliby zupełnie uspokojeni, gdyby byli -- pewni, że federacje europejskie nie są skierowane przeciw nim. Droga zabezpieczająca Rosję przed taką ewentualnością prowadzi - poprzez przyjęcie przez Wielką Brytanię -- zdecydowanego kierownictwa nad zjednoczoną Europą z równoczesnym wzmocnieniem bezpośrednich związków Wielkiej Brytanii z Rosją i Ameryką".

Artykułowi Obserwera - który ukazał - się przed konferencjami w Kairze i w Teheranie - poświęciliśmy nieco więcej miejsca ze względu na szczególne jego znaczenie - jasne i otwarte postawienie zagadnienia -- oraz sprecyzowanie bez dyplomatycznych niedomówień brytyjskiego stanowiska. Jeżeli - Moskwa transmitując przez radio artykuł -- Izwiestii uczyniła to z myślą spowodowania odpowiedzi - nie zawiodła się w przewidywaniu. Odpowiedź otrzymała : Wielka Brytania dla sojuszu z Rosją nie zamierza poświęcić niczego ze swych interesów na kontynencie. Jej granice nie cofnęły się z -- powrotem ani nad Ren, ani nad Kanał, nietylko tak jak na początku wojny leżą nadal -- nad Wisłą, ale rozciągają się na całą Europę. Dla nas wypowiedź Obserwera ma jeszcze jedno znaczenie. Potwierdza słuszność naszego zaufania do polityki brytyjskiej. Dowodzi nadto, że plan gen. Sikorskiego - zjednoczenia mniejszych państw w bloki regionalne - stał się dziś jednym z kanonów tej polityki. Wszelkie nowe koncepcje współpracy międzynarodowej z trudem kierują sobie drogę do konserwatywnego z natury umysłu - Anglika, skoro jednak któraś z nich zostanie uznana za słuszną i przyjęta za swoją, wówczas nie łatwo i nie szybko będzie porzucona.

NA FUNDUSZ PRASY : Słowianin-matryce i farba, P.W.-5oo papieru, Zuch-5oo pap.
NA WIĘŹNIÓW I RODZINY : Witek-15o, Wład-2oo, B.K.-5o, Kłos-5o, Matka Sławka-5o zł.

---ooooOoooo---